

покращення гемодинаміки й посилення клубочкової фільтрації (сечогінні). Це сприяло поліпшенню клінічного стану тварин, відновленню функції нирок і нормалізації показників крові та сечі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИ ДЖЕРЕЛ

1. Полянцева Л.Р. Основы нефрологии. 1972. Т. 1. С. 234–265.
2. Бакалюк О. Вибрані питання нефрології в клініці внутрішніх хвороб. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 344 с.
3. Нефрология/О.І. Дядик, Ж.Д. Семидоцька та ін.: за ред. Л.А. Пирого. К.: Здоров'я, 1995. 280 с.
4. Нефрология: Руководство для врачей/под ред. И.Е. Тарасовой. Медицина. 2000. 688 с.
5. Внутренние болезни животных/Г.Г. Щербаков и др. СПб.: Издательство «Лань», 2002. 736 с.
6. Домашние кошки /Ю.И. Филипов и др. Москва, Росагропромиздат, 1991. 272 с.
7. Болезни собак и кошек/ В.Б. Борисевич и др. Киев: Урожай, 1996. 432 с.
8. Бацанов Н.П. Ваши домашние четвероногие друзья. Санкт-Петербург: «Лениздат». 1992. 541 с.
9. Довідник лікаря ветеринарної медицини/П.І. Вербицький та ін.; за ред. П.І. Вербицького, П.П. Достоевського. К.: Урожай, 2004. 1280 с.
10. Внутрішні хвороби тварин/В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка. Ч. 2. Біла Церква, 2015. 610 .

УДК: 619:618.175/.176:636.2.083.

БЕЗРУКОВ М.Ю., магістрант

Науковий керівник – **ВЛАСЕНКО С.А.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

dep.reproduction@btsau.edu.ua

ПРИЧИНИ ПЕРЕДЧАСНОЇ ВИБРАКОВКИ НЕПЛІДНИХ КОРІВ З МОЛОЧНОГО СТАДА

Встановлено, що рівень лактації впливає на причини раннього вибуття корів із продуктивного стада. Найбільша кількість корів було вибракувано після перших родів та під час другої лактації. Більшість тварин вибуває у результаті гінекологічної патології та хвороб системи травлення і обміну речовин, а також ортопедичної патології. Переважна кількість тварин вибувала до 600 доби після перших родів.

Ключові слова: високопродуктивні корови, вибракування, акушерська та гінекологічна патологія, молочна продуктивність, відтворювальна здатність.

У сучасних технологічних умовах молочного тваринництва існує гостра проблема ефективного забезпечення здоров'я та низького рівня відтворення високопродуктивного стада [1, 2]. Вона пов'язана, насамперед, із високим показником лактації корів, що істотно змінює гормональний, метаболічний та імунний статус, підвищеною схильністю до внутрішніх, акушерських, гінекологічних і ортопедичних хвороб, які мають поліморбідний та асоційований характер; скороченням терміну експлуатації і значним передчасним вибракуванням корів [3-5].

Встановлено [4], що термін використання високопродуктивних корів за сучасних технологій скорочується до 2–3 лактацій. При цьому основними причинами передчасного вибракування генетично цінних самок є хвороби дистального відділу кінцівок, метрит та запалення молочної залози [2, 6]. В основі цих патологій лежить імунодефіцит метаболічного походження, який супроводжується нумеративною атрофією та апоптозом клітин лімфоїдної тканини кісткового мозку, лімфовузлів і селезінки, лімфоцитів та інших лімфоїдних структур [7].

Отже, у високопродуктивних корів існують складні взаємозумовлюючі проблеми зі здоров'ям і виражений підвищений ризик розвитку хвороб, що мають поліморбідний або асоційований характер. Саме на їх тлі виникають різноманітні порушення фертильності та можлива повна втрата репродуктивної функції.

Метою наших досліджень було визначити причини вибуття корів з продуктивного стада.

Дослідження виконували на 624-ох високопродуктивних коровах голштинської породи, упродовж 2021 року. Вибір тварин проводили згідно даних програми «Юніформ-Агрі», а статистичну обробку даних проводили за допомогою Microsoft Excel 2010.

Отримані результати подані у табл. 1.

Таблиця – Рівень вибраковки корів з репродуктивного стада, n=624

Лактація	Всього корів, n=97	
	кількість вибракуваних корів за різної кратності лактації	%
Перша	42	43,4
Друга	21	21,6
Третя	8	8,2
Четверта	6	6,2
П'ята	8	8,2
Шоста	7	7,2
Сьома	5	5,2

Як видно з даних табл.1, за дослідний період з 624-х корів репродуктивного стада було вибраковано за різних причин 97 корів, що склало 15,5 %. При цьому кількість вибракуваних корів у період першої лактації становила 42 (43,4 %), під час другої – 21 (21,6 %), третьої – 8 (8,2 %), четвертої – 6 (6,2 %), п'ятої – 8 (8,2 %), шостої – 7 (7,2 %) та сьомої лактації – 5 (5,2 %) тварин. Найвищий показник вибракуваних тварин був у першу та другу лактацію – 43,4 та 22 %, відповідно.

Аналізуючи причини вибраковки корів, було встановлено, що у результаті акушерської та гінекологічної патології було вибракувано 42 корови (43,3 % від загальної кількості), з них 13 тварин (31 %) першої лактації. Внаслідок захворювань системи травлення та обміну речовин 15 корів (15,5 %), з них 9 (60 %) – у першу лактацію. Внаслідок інших патологій вибуло 15 тварин (25,8 %), з них 14 (56 %) – у першу лактацію. В результаті хвороб опорно-рухового апарату вибракували, 5 %, з них 6 (40 %) – у першу лактацію.

Також ми провели аналіз вибракування корів-первісток, залежності від тривалості лактації, розділивши корів на чотири групи: перша група до 300-ї доби, друга – від 300 до 600-ї доби, третя – від 601 до 900-ї доби і четверта група тварин – понад 901-у добу. Нами було з'ясовано, що 8 тварин було вибракувано до 300 доби лактації, 17 корів – з 301 до 600 доби, 9 – з 601 до 900 доби, 18 – понад 901 добу. Підсумовуючи вищезазначене можна сказати, що найбільша кількість тварин вибуває до 600 доби.

Отже, відсоток передчасної вибраковки корів у дослідному господарстві складає 15,5 %, а найбільша кількість корів була вибракувано на 301–600-у добу першої лактації. Основними причинами передчасного вибуття корів з репродуктивного стада були втрата фертильності, метаболічні хвороби та ортопедична патологія.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Проблемні питання адаптації корів голштинської породи в умовах промислової технології виробництва молока/Р.В. Милостивий та ін. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. 2017. Т. 19. № 73. С. 28–32. DOI:10.15421/nvlvet7306.
2. Піщан С.Г., Гончар А.О., Литвищенко Л.О., Капшук Н.О. Продуктивні та відтворювальні якості корів голштинської породи другої лактації за різного рівня удою на ранній стадії лактопоезу. Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. 2015. № 114. С. 124–131.
3. Quantifying the negative impact of clinical diseases on productive and reproductive performance of dairy cows in central Argentina/F. Masia et al. Livestock Science. 2022. Vol. 259. DOI:10.1016/j.livsci.2022.104894.
4. Рубленко М.В., Власенко С.А. Ключові проблеми забезпечення здоров'я високопродуктивних корів. Вет. медицина: міжвід. темат. наук. зб. ННЦ "Ін-т експериментальної і клінічної вет. медицини". Х., 2011. Вип. 95. С. 397–401.
5. Pascottini O.B., LeBlanc S.J. Modulation of immune function in the bovine uterus peripartum. Theriogenology. 2020. 150. P. 193–200. DOI:10.1016/j.theriogenology.2020.01.042.

6. Власенко С.А., Рубленко М.В., Харуга Г.Г. Система лікувальних та профілактичних заходів при акушерських та ортопедичних хворобах у високопродуктивних корів: методичні рекомендації. Біла Церква, 2017. 25 с.
7. Disease risk assessment by clinical immunology analyses in periparturient dairy cows/M. Amadori et al. Research in Veterinary Science. 2015. № 102. P. 25–26.